

บทที่ 6

สรุปผลการศึกษาและเสนอแนะ

6.1 สรุปผลการศึกษา

การพัฒนาประเทศไทยในปัจจุบัน ต้องพึ่งพิงโครงการพัฒนาจากหน่วยงานต่างๆ มากมาย โดยมีแผนหลักจากสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติวางแผนการพัฒนาทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาคของประเทศ เสนอในรูปแบบพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับปัจจุบัน คือ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540 - 2544) ซึ่งสานต่อนโยบายการพัฒนาจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2535 - 2539) สำหรับในช่วงเวลาดังกล่าวภาพรวมของประเทศไทยยังมีความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจระหว่างเขตมหานครและส่วนภูมิภาคมาก ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ซึ่งเป็นกลุ่มอาชีพที่ยากจนที่สุด เพราะมีรายได้น้อยที่สุดเมื่อเทียบกับรายได้จากอาชีพอื่น ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประชากรจะมีรายได้ต่ำที่สุด ประกอบกับการขาดแคลนบริการขั้นพื้นฐาน อาทิ ไฟฟ้า ประปา การสื่อสาร การคมนาคม โครงข่ายถนนและท่าเรือ ซึ่งส่วนหนึ่งประสบกับปัญหาการเพิ่มราคาวัสดุและขาดแคลนผู้ดำเนินการ ทำให้โครงการต่างๆ ล่าช้า การลงทุนของภาคเอกชนถูกจำกัดโดยการดำเนินงานของทางราชการ เป็นต้น ซึ่งปัญหาต่างๆ เหล่านี้มีส่วนผลักดันให้คนหนุ่มคนสาวในวัยทำงานอพยพเข้าไปหางานทำในเมืองใหญ่ ขณะที่เด็กและผู้สูงอายุถูกทิ้งไว้ในชนบทภาคชนบทจึงขาดแคลนแรงงานเพื่อขยายความเจริญ ขณะที่ชุมชนเมืองกลับเจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว ทำให้ขาดความสมดุลระหว่างการพัฒนา ปัญหาที่ตามมา คือ ความปลอดภัยในเมืองลดลง ปัญหาอาชญากรรม และปัญหาทางด้านสิ่งแวดล้อม คณะกรรมการวางแผนพัฒนาฯ จึงกำหนดแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 7 โดยมีเป้าหมายเพื่อกระจายรายได้และความเจริญสู่ภูมิภาค โดยเน้นที่กลุ่มเกษตรกรที่ยากจนและกลุ่มผู้รับจ้างในภาคเกษตรกรรม ให้สามารถดำรงชีพโดยได้รับความจำเป็นขั้นพื้นฐานเพียงพอ พร้อมทั้งพยายามลดความเหลื่อมล้ำของรายได้ระหว่างกลุ่มคนในประเทศให้ลดลง กำหนดนโยบายการพัฒนาทางด้านการเกษตร โดยเน้นการเพิ่มประสิทธิภาพทางการผลิตและปรับโครงสร้างให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาด กำหนดนโยบายการใช้ที่ดินให้เหมาะสมกับการทำการเกษตรตามศักยภาพของพื้นที่ กระจายการถือครองที่ดินของเกษตรกรให้ได้เป็นเจ้าของและมีหลักประกันในที่ดินทำกิน พร้อมทั้งสนับสนุนให้มีการใช้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่ทันสมัยเพื่อเพิ่มผลผลิตและปรับปรุงคุณภาพสินค้าเกษตรให้สามารถสู้กับตลาดโลก พร้อมกับกระจายอุตสาหกรรมและบริการสู่ชนบท เพื่อยกระดับรายได้ในครัวเรือน โดยเฉพาะจังหวัดที่มีศักยภาพ เป็นศูนย์กลางการกระจายอุตสาหกรรมในภูมิภาค เพื่อเป็นฐานเศรษฐกิจและรองรับความเจริญทางเศรษฐกิจจากส่วนกลาง และเร่ง

พัฒนาโครงข่ายบริการขั้นพื้นฐานให้เพียงพอให้กับความต้องการ และให้เชื่อมโยงกับภูมิภาคอื่น รวมทั้งการเปิดตลาดการค้าและการลงทุนในประเทศเพื่อนบ้าน ทั้งทางด้านอินโดจีนและพม่า เพื่อเปิดโอกาสให้ประเทศไทยเป็นเศรษฐกิจด้านหน้าใน ภูมิภาคนี้ โดยรวมแล้วแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 7 มีเป้าหมายในการกระจายความเจริญไปสู่ภูมิภาคและชนบท โดยเน้นการพัฒนาแบบสมดุล เพื่อรักษาความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจในอัตราที่เหมาะสมและมีเสถียรภาพ ควบคู่กับการกระจายรายได้ที่เป็นธรรมสู่ประชากรส่วนใหญ่ของประเทศ ในขณะที่แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540 - 2544) ไม่แตกต่างจากแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 7 มากนัก เนื่องจากกิจกรรมและความมั่นคงทางเศรษฐกิจยังกระจุกตัวอยู่ในภาคมหานครและปริมณฑล ส่วนรายได้ของประชากรในภาคตะวันออกเฉียงเหนือโดยเฉลี่ยยังต่ำที่สุดในประเทศ ทำให้ส่วนหนึ่งของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 8 พยายามกระจายกิจกรรมทางเศรษฐกิจและขยายปริมาณ คุณภาพของบริการขั้นพื้นฐานสู่ภูมิภาคและชนบท เพราะปกติภูมิภาคและชนบทจะเป็นแหล่งที่ตั้งของประชากร แรงงาน แหล่งงาน และแหล่งทรัพยากรส่วนใหญ่ของประเทศ ดังนั้นการพัฒนาเพื่อเพิ่มศักยภาพของประเทศจึงจำเป็นต้องให้ความสำคัญต่อภูมิภาคและชนบทอย่างทั่วถึง ซึ่งสาระสำคัญของแผนจะเน้นที่การพัฒนาคน เพื่อให้มีส่วนร่วมในการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจและสังคมให้เจริญ มีเสถียรภาพ มั่นคงและสมดุล พร้อมทั้งยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนให้สามารถพึ่งตนเองได้ มีงานทำ มีรายได้เพียงพอในการดำรงชีพ โดยการกระจายโอกาสของกิจกรรมทางเศรษฐกิจและบริการขั้นพื้นฐานจากภาครัฐอย่างทั่วถึง ในด้านการเกษตรมีการสนับสนุนให้นำผลผลิตทางการเกษตรแปรรูปโดยอุตสาหกรรมเพื่อการเกษตร เพื่อเชื่อมโยงกับอุตสาหกรรมอื่นๆ ภายในประเทศ พร้อมทั้งเพิ่มทางเลือกในการประกอบอาชีพนอกภาคเกษตรให้กับเกษตรกรมากขึ้น รวมทั้งส่งเสริมการรวมกลุ่มของชุมชนโดยใช้หลักสหกรณ์ เพื่อจูงใจให้คนในชนบทจัดตั้งอุตสาหกรรมชุมชนและเป็นเจ้าของร่วมกัน ซึ่งทางภาครัฐจะให้สิทธิประโยชน์ทางด้านภาษี และการลงทุนในลักษณะที่เพิ่มขีดความสามารถในด้านการจัดการ การตลาดและการแข่งขันในชุมชนให้สูงขึ้น รวมทั้งส่งเสริมสถาบันทางการเงินสนับสนุนสินเชื่อเพื่อการพัฒนาในชุมชนให้มากขึ้น พร้อมทั้งส่งเสริมให้เกษตรกรผลิตสินค้าเกษตรที่มีศักยภาพเป็นวัตถุดิบในการแปรรูป อาทิ การปลูกข้าว ปลูกมันสำปะหลัง เพื่อแปรรูปเป็นสินค้าจำพวกแป้ง ก่อนส่งต่อไปยังอุตสาหกรรมอื่นๆ ทั้งในภูมิภาคเดียวกันและภูมิภาคอื่นๆ เพื่อเป็นการกระจายงานไปสู่ชนบท และเชื่อมโยงพื้นที่ต่างๆ ในเขตเมืองและชนบทตามศักยภาพและความเหมาะสม

ในส่วนของการค้ายังมีหน้าที่สนับสนุนด้านการตลาด โดยเน้นการให้บริการเบื้องต้นในการขนส่งสินค้าออกสู่ตลาด ให้ข้อมูลข่าวสารการผลิตและการตลาดที่ทันสมัยเพื่อประกอบการตัดสินใจแก่นักลงทุน เช่น ข้อมูลราคาสินค้า ข้อมูลด้านการบริการสังคม รวมทั้งสนับสนุนการปรับโครงสร้างทางการเกษตรในด้านการจัดหาตลาด บริการจัดการเชิงธุรกิจที่เหมาะสมให้กับผู้ลงทุน ทั้งนี้ทางภาครัฐต้องพยายามสร้างความร่วมมือในระดับอนุภูมิภาคระหว่างประเทศไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน โดยการตั้งเขตเศรษฐกิจตามแนวชายแดน และเขตปลอดภาษีศุลกากร เพื่อเร่งการขยายตัวด้านการค้า และการลงทุน

อุตสาหกรรมให้เชื่อมโยงกับเศรษฐกิจของประเทศเพื่อนบ้าน ซึ่งทั้งแผนเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 7 และ ฉบับที่ 8 ต่างมุ่งเน้นที่จะสนับสนุนการกระจายความเจริญและรายได้สู่ภูมิภาคและชนบท ในรูปแบบต่างๆ โดยมีเป้าหมายที่ว่า ภายใน 2 ทศวรรษ ประชาชนชาวไทยในส่วนภูมิภาคและชนบทจะมีสภาพชีวิตและความเป็นอยู่ไม่แตกต่างจากคนในเมือง คือ คนไทยทุกคนจะได้รับบริการขั้นพื้นฐานทางสังคมที่จำเป็นอย่างทั่วถึง ประกอบกับมีความสามารถและมีรายได้เพียงพอที่จะพึ่งตนเองได้ ซึ่งเป้าหมายดังกล่าวจะประสบผลสำเร็จได้ต้องอาศัยความร่วมมือระหว่างหน่วยงานของภาครัฐและภาคเอกชน รวมทั้งประชาชนในท้องถิ่นปฏิบัติตามแผนที่ได้กำหนดไว้

ซึ่งหน่วยงานอื่นๆที่เกี่ยวข้องกับภาคเกษตร ได้จัดทำโครงการพัฒนา เพื่อให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาฯ ในการกระจายรายได้และความเจริญสู่ส่วนภูมิภาคและชนบท ซึ่งในส่วนของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ สนับสนุนการรวมกลุ่มของเกษตรกรในรูปแบบสหกรณ์ เพื่อลดความเสียหายจากการถูกกดราคาจากพ่อค้าคนกลาง รวมทั้งออกงบประมาณช่วยเหลืองานสหกรณ์หลายโครงการ เช่น โครงการขุดสระน้ำเพื่อการเกษตรขนาดเล็ก โครงการขุดสระน้ำสาธารณะขนาดใหญ่ โครงการเชื่อมโยงสินเชื่อเพื่อการผลิตและ การบริการตลาดข้าวของเกษตรกร โครงการปรับปรุงประสิทธิภาพและคุณภาพผลผลิตการเกษตรของสถาบันเกษตรกร และโครงการก่อสร้างตลาดข้าวเปลือกเพิ่มเติม เป็นต้น จากโครงการทั้งหลายเหล่านี้จะมีส่วนทำให้พื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างจะได้รับการพัฒนามากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งโครงการก่อสร้างตลาดข้าวเพิ่ม เนื่องจากภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างมีขนาดของพื้นที่กว้างถึง 89,323,633 ไร่ มีพื้นที่เพาะปลูกข้าวนาปี 17,581,872 ไร่ ได้ผลผลิต 4,585,004 ตัน และมีพื้นที่ปลูกข้าวนาปรัง 48,872 ไร่ ได้ผลผลิต 16,234 ตัน รวมทั้งพื้นที่บางส่วนของจังหวัดบุรีรัมย์ สุรินทร์ ศรีสะเกษ และยโสธร เป็นส่วนหนึ่งของพื้นที่ทุ่งกุลาร้องไห้ เป็นแหล่งเพาะปลูกข้าวหอมมะลิ ซึ่งเป็นที่นิยมรับประทานของลูกค้านานาชาติ ประกอบกับประชากรส่วนใหญ่ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างมีอาชีพทำนา ดังนั้นรายได้จากผลผลิตข้าวจึงเป็นรายได้หลักที่สำคัญต่อประชากรในภาค แต่ในอดีตที่ผ่านมาราคาข้าวที่ได้รับส่วนใหญ่จะต่ำกว่าราคาตลาด เนื่องจากเกษตรกรจะถูกกดราคาจากพ่อค้าคนกลาง สืบเนื่องมาจากตลาดข้าวในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างมีจำนวนไม่มากนัก และที่ตั้งแต่ละแห่งล้วนอยู่ห่างไกลกัน ทำให้ต้นทุนการขนส่ง ในกรณีที่พ่อค้าคนกลางรวบรวมข้าวจากเกษตรกรสู่ตลาดกลางข้าวเปลือกหรือโรงสีข้าวขนาดใหญ่เพิ่มสูงขึ้น ซึ่งต้นทุนดังกล่าวพ่อค้าคนกลางจะผลัดภาระสู่เกษตรกร โดยตลาดกลางข้าวในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างในปัจจุบันมี 5 แห่งซึ่งเป็นสมาชิกของตลาดกลางสินค้าเกษตร อีก 5 แห่งได้รับการสนับสนุนจากกรมการค้าภายใน กระทรวงพาณิชย์ และอีก 1 แห่งอยู่ภายใต้การสนับสนุนขององค์การตลาดเพื่อเกษตรกร (อตก.) โดยที่ตลาดกลางบางแห่งจะดำเนินกิจการรับซื้อข้าวในช่วงฤดูเก็บเกี่ยว ส่วนนอกฤดูเก็บเกี่ยวจะรับซื้อสินค้าเกษตรอื่นๆที่เกษตรกรปลูกเสริมนอกฤดูทำนา เพื่อผู้ประกอบการจะสามารถดำเนินกิจการตลาดกลางได้ตลอดทั้งปี จากสภาพปัจจุบันจึงจำเป็นต้องเพิ่มตลาดข้าวให้เพียงพอกับความต้องการของผู้ใช้บริการ และเพื่อ

ให้เกษตรกรได้รับประโยชน์จากการจัดตั้งตลาดข้าวโดยตรง ซึ่งการจัดตั้งตลาดข้าวจำเป็นต้องศึกษาศักยภาพของพื้นที่ให้สอดคล้องกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดที่ตั้งของตลาดข้าวตามความต้องการของกลุ่มผู้ใช้บริการ และหน่วยงานของภาครัฐที่เกี่ยวข้อง

จากผลการศึกษาการกำหนดที่ตั้งและโครงข่ายตลาดข้าวในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง สามารถสรุปได้ว่า ที่ตั้งของตลาดข้าวที่เหมาะสมในระดับภูมิภาค ควรตั้งใน จังหวัดนครราชสีมา และอุบลราชธานี เนื่องจากทั้งสองจังหวัดมีการลงทุนทางด้านเศรษฐกิจและการบริการขั้นพื้นฐานเพียงพอที่จะรองรับผู้ใช้บริการและประชากรในพื้นที่เอง ทั้งสองจังหวัดยังถูกจัดให้เป็นฐานเศรษฐกิจในระดับภูมิภาค ซึ่งช่วยดึงดูดนักลงทุนจากแหล่งอื่นให้เข้ามาลงทุนในจังหวัด ประกอบกับทำเลที่ตั้งของทั้งสองจังหวัด ด้านหนึ่ง คือ จังหวัดนครราชสีมาสามารถติดต่อกับภูมิภาคอื่นๆของประเทศได้โดยสะดวก เนื่องจากมีเส้นทางคมนาคมที่เชื่อมโยงถึงกัน มีระยะทางที่ไม่ไกลมากระหว่างตัวจังหวัดกับกรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นศูนย์กลางทางการค้าก่อนที่จะกระจายสินค้าไปภูมิภาคอื่นและท่าเรือพาณิชย์แหลมฉบัง จังหวัดชลบุรีซึ่งเป็นจุดขนถ่ายสินค้าไปยังประเทศคู่ค้ากับประเทศไทย ประกอบกับเป็นชุมทางของการขนส่งสินค้าทางรถไฟที่สำคัญ ซึ่งทั้งหมดเป็นลักษณะเด่นของจังหวัดนครราชสีมาที่สามารถเป็นศูนย์กลางที่ตั้งตลาดข้าวในระดับภูมิภาคได้ ส่วนอีกด้านหนึ่งของภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง คือ จังหวัดอุบลราชธานี ซึ่งมีพื้นที่ส่วนหนึ่งติดต่อกับประเทศลาวและประเทศกัมพูชา โดยมีแม่น้ำโขงกั้นเขตแดนกับประเทศลาว ประกอบกับตัวจังหวัดมีเส้นทางคมนาคมเชื่อมโยงไปสู่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบนค่อนข้างสะดวก รวมทั้งเป็นจุดสิ้นสุดของเส้นทางรถไฟสายภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ทำให้จังหวัดอุบลราชธานีมีความโดดเด่นในด้านการคมนาคมซึ่งไม่ต่างกับจังหวัดนครราชสีมามากนัก โดยจังหวัดอุบลราชธานียังได้เปรียบกว่าจังหวัดอื่น คือมีชายแดนติดกับประเทศเพื่อนบ้านถึง 2 ประเทศ ทำให้จังหวัดอุบลราชธานีสามารถเปิดตลาดการค้าบริเวณชายแดนกับทั้งสองประเทศ ซึ่งถ้าแผนความร่วมมือระหว่างอนุภูมิภาคสำเร็จลุล่วง การลงมือก่อสร้างเส้นทางคมนาคมเพื่อเชื่อมโยงระหว่างประเทศเพื่อนบ้านก็จะเกิดขึ้น โดยเส้นทางที่ได้รับการศึกษาในจังหวัดอุบลราชธานี ได้แก่

- ขยายเส้นทางรถไฟสู่ประเทศลาว ซึ่งจะช่วยเพิ่มโครงข่ายทางการท่องเที่ยวและให้ประโยชน์ทางการขนส่งสินค้า เนื่องจากจะลดความสูญเสียของสินค้าในระยะทางไกล
- เส้นทางรถยนต์เชื่อมระหว่างช่องเม็ก จังหวัดอุบลราชธานี กับเมืองปากเซ ประเทศลาว จากเมืองปากเซจะมีเส้นทางสาย 13 ขนานไปกับแม่น้ำโขงขึ้นไปสู่เมืองสุวรรณเขตผ่านประเทศเวียดนาม สู่เมืองท่าดานัง เส้นทางดังกล่าวจะเป็นเส้นทางทางการค้าที่สำคัญ เป็นทางลัดออกสู่ทะเล ทำการค้ากับประเทศในมหาสมุทรแปซิฟิกโดยไม่ต้องผ่านท่าเรือพาณิชย์แหลมฉบัง ซึ่งจังหวัดอุบลราชธานีอยู่ห่างจากท่าเรือของไทยมาก ทำให้การขนส่งสินค้าไปสู่ท่าเรือต้องใช้ต้นทุนสูง โดยการขนส่งแต่ละครั้งผู้ผลิตต้องเสียค่าขนส่งคิวบิกเมตรละ 1.50 บาทต่อ 1 กิโลเมตร ทำให้สินค้ามีราคาสูงขึ้นซึ่งเป็นข้อเสียเปรียบในการค้าบนเวทีระดับโลก

จากข้อได้เปรียบในด้านที่ตั้ง การลงทุนจากภาครัฐและเอกชนรวมทั้งบทบาทในด้านการเป็นฐานเศรษฐกิจของภูมิภาค ทำให้จังหวัดนครราชสีมาและจังหวัดอุบลราชธานีมีความโดดเด่นเหนือกว่าจังหวัดอื่นภายในภาค ซึ่งเหมาะที่จะจัดตั้งเป็นแหล่งตลาดกลางข้าวในระดับภูมิภาค ขณะที่จังหวัดอื่นๆจะมีศักยภาพรองลงมา การจัดตั้งตลาดข้าวในจังหวัดที่เหลือจะครอบคลุมการให้บริการในขอบเขตของแต่ละจังหวัด จากผลการศึกษาที่ได้มา คือ ศูนย์กลางการจัดตั้งตลาดข้าวในระดับท้องถิ่นควรตั้งอยู่ในอำเภอเมืองของแต่ละจังหวัด เนื่องจากในอำเภอเมืองจะเป็นศูนย์กลางทางการเงิน การบริการขั้นพื้นฐาน การลงทุนของภาครัฐและเอกชน หน่วยงานราชการ การค้าและบริการ ของแต่ละจังหวัด ประกอบกับโครงข่ายเส้นทางคมนาคมของแต่ละจังหวัดจะมีศูนย์กลางที่อำเภอเมือง ทำให้การติดต่อระหว่างประชากรโดยรอบนอกกับกิจกรรมต่างๆในเมืองเป็นไปอย่างสะดวก ส่วนที่ตั้งตลาดข้าวในระดับท้องถิ่นจะตั้งอยู่ในแต่ละอำเภอ ให้บริการประชากรในขอบเขตแต่ละอำเภอ เมื่อมีตลาดข้าวเพิ่มมากขึ้น จะส่งผลให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มมากขึ้น ประกอบกับนโยบายการขยายโครงสร้างพื้นฐานสู่ชนบท ทำให้เกษตรกรส่วนใหญ่มีสภาพชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

แต่เนื่องจากเมื่อเริ่มไตรมาสที่ 3 ของปีงบประมาณ 2540 เศรษฐกิจโดยรวมของประเทศอยู่ในสภาวะผันผวน โรงงานอุตสาหกรรมขนาดใหญ่และเล็กมากมายในเขตมหานครและปริมณฑลหลายแห่งต้องปิดกิจการลง เนื่องจากทนต่อสภาวะการขาดทุนไม่ไหว ทำให้แรงงานจำนวนมากต้องไหลย้อนกลับสู่ชนบทตามภูมิภาคของตนเอง ทำให้แรงงานตามภูมิภาคต่างๆเพิ่มสูงขึ้น รวมทั้งแรงงานในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างได้เพิ่มจำนวนมากขึ้นโดยไม่มีการรองรับ จากเหตุการณ์ดังกล่าวทำให้ประเทศไทยจำเป็นต้องเข้าสู่ยุคเศรษฐกิจเกษตรใหม่ โดยเน้นการเพิ่มผลผลิตทางการเกษตรเพื่อเป็นวัตถุดิบในการแปรรูปสินค้าเกษตร ส่งขายยังตลาดต่างประเทศที่ต้องการ และเนื่องจากภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างมีข้อได้เปรียบจากภาคอื่นๆ คือ มีผลผลิตทางการเกษตรเป็นจำนวนมากที่สามารถใช้เป็นวัตถุดิบในการแปรรูปโดยเฉพาะข้าว รวมทั้งเป็นแหล่งแรงงานขนาดใหญ่ การลงทุนที่จะสามารถรองรับแรงงานจำนวนมากในยุครวมเศรษฐกิจเกษตรใหม่ที่ก่อให้เกิดประโยชน์มากที่สุด คือ การลงทุนในด้านอุตสาหกรรมการแปรรูปสินค้าเกษตร และอุตสาหกรรมต่อเนื่อง เพื่อเป็นพื้นฐานการลงทุนในกิจกรรมทางเศรษฐกิจประเภทอื่นๆในอนาคต ซึ่งในส่วนนี้ทางรัฐบาลจะต้องมีมาตรการสนับสนุน โดยการจัดตั้งเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษ ลดภาษีโรงงานโดยเฉพาะอย่างยิ่งอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้อง ซึ่งเมื่อเกษตรกรมีรายได้เพิ่ม แรงงานมีงานรองรับ การอพยพแรงงานสู่ส่วนกลางก็จะลดจำนวนลง ปัญหาต่างๆที่ตามมา ก็จะลดน้อยลง เช่น ปัญหาอาชญากรรม ปัญหาทางด้านสิ่งแวดล้อม ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ฯลฯ

และจากแผนความร่วมมือในการพัฒนาเศรษฐกิจในภูมิภาคอินโดจีน ซึ่งต้องมีการร่วมมือกันระหว่างประเทศไทยและประเทศเพื่อนบ้าน ทั้งในด้านการลงทุน โครงข่ายการท่องเที่ยว การค้าและบริการ ฯลฯ โดยอาศัยความเชื่อมโยงทางด้านการคมนาคมเป็นจุดสำคัญ ซึ่งทางสำนักงานคณะกรรมการ

การพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติได้ศึกษาเส้นทางเชื่อมโยงระหว่างประเทศเพื่อนบ้านหลายเส้นทางตามโครงการพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษบริเวณอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขงตอนล่าง 6 ประเทศ อันได้แก่ ประเทศพม่า มณฑลยูนนาน (จีน) ลาว เวียดนาม กัมพูชา และประเทศไทย โดยอาศัยโครงข่ายถนนเป็นสิ่งเชื่อมโยงความร่วมมือ อาทิเช่น

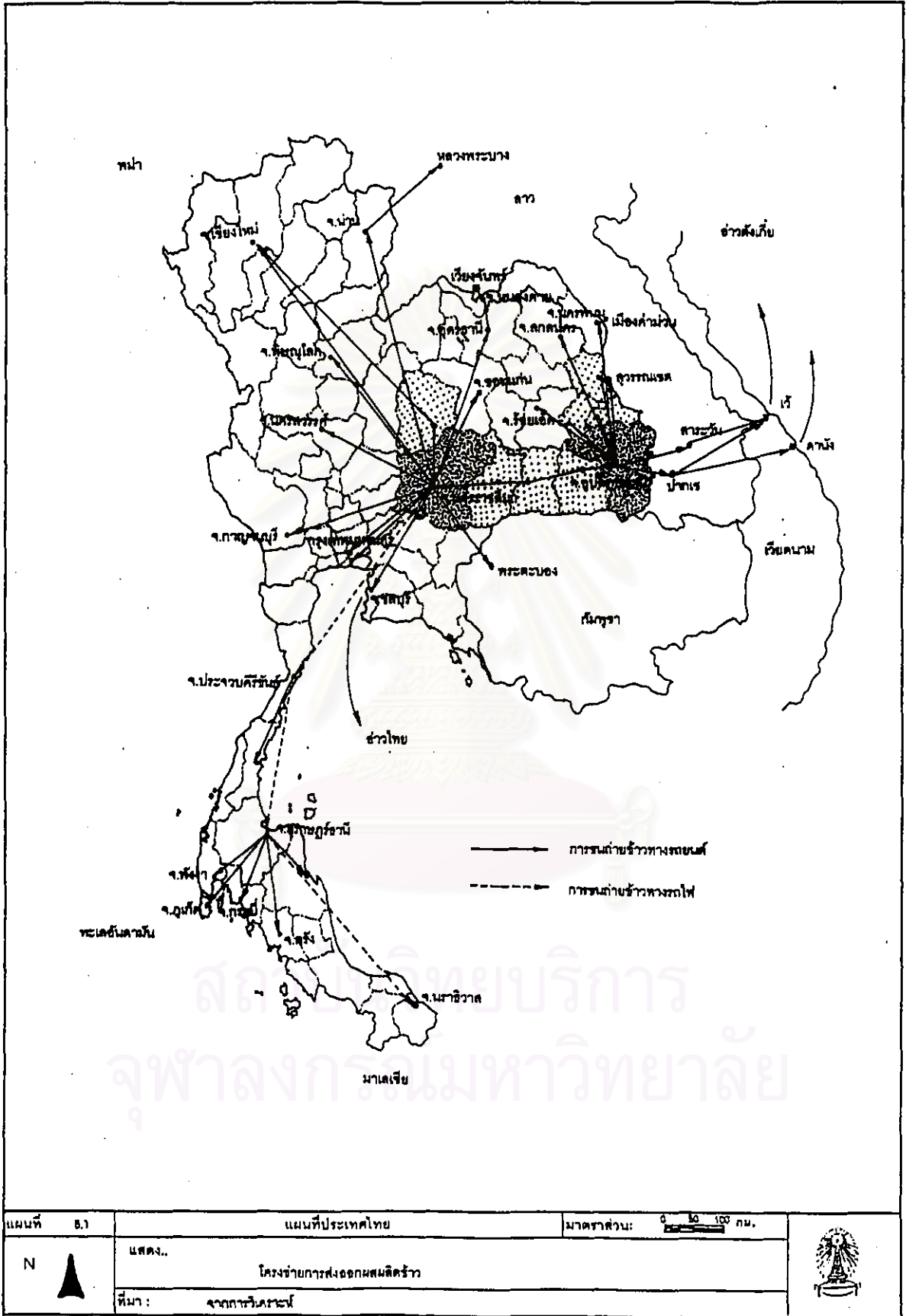
- เส้นทางฮัสเทิร์นซีบอร์ด เริ่มจากท่าเรือพาณิชย์แหลมฉบัง จังหวัดชลบุรี ผ่านจังหวัดสระแก้ว - สุรินทร์ - ยโสธร - มุกดาหาร ข้ามสู่เมืองสุวรรณเขต ประเทศลาว ต่อไปสู่เมืองท่าดานัง ประเทศเวียดนาม

- เส้นทางเชื่อมระหว่างช่องเม็ก กับเมืองปากเซ ประเทศลาว ผ่านชายแดนกัมพูชา เข้าสู่เมืองโฮจิมินห์ซิตี้ ประเทศเวียดนาม

ซึ่งเส้นทางเหล่านี้จะเป็นเส้นทางลัดของพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างออกสู่ทะเล ทำให้ลดความเสียเปรียบในด้านระยะทางระหว่างจังหวัดต่างๆภายในภาคกับท่าเรือพาณิชย์ของไทย รวมทั้งลดต้นทุนค่าขนส่งสินค้าไปสู่ประเทศคู่ค้ากับประเทศไทย เช่น ในกรณีการค้าข้าวกับประเทศในมหาสมุทรแปซิฟิก เช่น ย่างกุ้ง ไทหล่า มาเก๊า จีน ไต้หวัน ฟิลิปปินส์ ฯลฯ ปกติต้องใช้ระยะเวลาในการขนส่งประมาณ 7 วัน แต่ถ้าขนส่งสินค้าผ่านทางลัดระหว่างประเทศข้างต้น จะทำให้การขนส่งสินค้ากับประเทศดังกล่าวใช้เวลาเพียงหนึ่งวันครึ่งเท่านั้น ซึ่งจะเป็ประโยชน์โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับสินค้าเกษตรที่ไม่สามารถเก็บรักษาได้นานและต้องการเวลาเร่งรีบในการขนส่ง ดังแผนที่ 6.1 ซึ่งศูนย์กลางตลาดข้าวระดับภูมิภาคของภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง จะทำหน้าที่กระจายผลผลิตข้าวออกสู่ภูมิภาคอื่นๆในประเทศทั้งทางภาคเหนือ และภาคตะวันออกโดยทางรถยนต์ ส่วนทางภาคใต้โดยทางรถไฟ และอีกด้านหนึ่งของภาคจะส่งสินค้าข้าวออกสู่ทะเลโดยผ่านทางลัดระหว่างประเทศลาวและประเทศไทย ซึ่งจะย่นระยะเวลาและค่าขนส่งไปสู่ประเทศในแถบมหาสมุทรแปซิฟิกได้

6.2 ข้อจำกัดจากการศึกษาการกำหนดที่ตั้งตลาดข้าว

1. สืบเนื่องมาจาก ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างมีพื้นที่กว้างใหญ่ ประชากรส่วนใหญ่มืออาชีพทำนา ปริมาณข้าวมีมากพอสมควร ประกอบกับพื้นที่บางส่วนของทุ่งกุลาร้องไห้เป็นส่วนหนึ่งของภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ซึ่งเป็นแหล่งปลูกข้าวหอมมะลิขนาดใหญ่ แต่ภายในภาคมีตลาดข้าวค่อนข้างจำกัด และแต่ละแห่งอยู่ห่างไกลกัน ทำให้เกษตรกรต้องถูกกดราคาจากพ่อค้าคนกลางที่ตระเวนรับซื้อข้าว เนื่องจาก พ่อค้าคนกลางจะผลัดภาระ ในด้านต้นทุนการขนส่งให้กับเกษตรกร ทำให้เกษตรกรได้รับรายได้จากการขายข้าวที่ไม่เป็นธรรม ดังนั้นแนวทางหนึ่งที่จะทำให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มมากขึ้น ไม่ถูกกดราคาจากพ่อค้าคนกลาง รวมทั้งได้รับทราบข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อตนเอง ทั้งทางด้านราคาข้าวในตลาด หรือเทคโนโลยีใหม่ๆที่ช่วยปรับปรุงผลผลิตให้มากขึ้น นั่นคือ การเพิ่มตลาด

สถิตยศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ข้าวให้มากพอที่จะตอบสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น ซึ่งเป็นไปตามนโยบายของภาครัฐ ในโครงการก่อสร้างตลาดข้าวเปลือกเพิ่มเติม รวมทั้งสอดคล้องกับการกระจายรายได้และความเจริญสู่ชนบท

2. ในการกำหนดที่ตั้งและโครงข่ายตลาดข้าว จำเป็นจะต้องศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับตลาดข้าวจากกลุ่มผู้ใช้บริการ และหน่วยงานราชการ รวมทั้งศึกษาศักยภาพของพื้นที่ ที่จะสามารถรองรับผู้มาใช้บริการจากทั้งในภูมิภาคและนอกภูมิภาค ซึ่งผลการศึกษากำหนดที่ตั้งและโครงข่ายตลาดข้าว พบว่า จังหวัดที่เหมาะสมสำหรับการจัดตั้งตลาดข้าวในระดับภูมิภาคมากที่สุด คือ จังหวัดนครราชสีมา รองลงมา คือ จังหวัดอุบลราชธานี สำหรับการศึกษากำหนดที่ตั้งตลาดข้าวในระดับท้องถิ่น จะทำการศึกษาที่ตั้งของตลาดข้าวในขอบเขตระดับอำเภอ ซึ่งผลการศึกษา พบว่า ส่วนใหญ่ตลาดข้าวในระดับอำเภอ ควรตั้งในทุกอำเภอ โดยในอำเภอเมืองของแต่ละจังหวัดจะเป็นศูนย์กลางตลาดข้าวระดับท้องถิ่นที่สามารถให้บริการในขอบเขตระดับจังหวัด เนื่องจากอำเภอเมืองของแต่ละจังหวัดจะมีโครงสร้างบริการขั้นพื้นฐานครบถ้วนกว่าอำเภอรอบนอก รวมทั้งเป็นศูนย์กลางด้านการค้าและบริการ เป็นศูนย์กลางด้านการเงินและการลงทุนของจังหวัด เป็นจุดศูนย์กลางของเส้นทางคมนาคม ทำให้การเดินทางจากชนบทสู่เมืองหรือจากเมืองสู่ชนบทเป็นไปด้วยความสะดวก การลงทุนของภาคเอกชนมีมากกว่า แต่สิ่งเหล่านี้ทำให้การใช้ที่ดินในเมืองได้รับการวางแผนการใช้อย่างคุ้มค่า ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นกิจกรรมทางด้านพาณิชย์ อุตสาหกรรม หน่วยงานราชการ ที่พักอาศัย ฯลฯ ทำให้ที่ดินในเขตอำเภอเมืองมีราคาสูง ในขณะที่ตลาดข้าวจำเป็นต้องใช้พื้นที่จำนวนมาก เพื่อการจัดตั้งคลังสินค้า สำนักงาน ลานสำหรับการตากและกองข้าวเปลือก ฯลฯ ทำให้ไม่มีผู้เสี่ยงลงทุนเพื่อจัดตั้งตลาดข้าวในเขตเมือง จากเหตุผลดังกล่าวทางราชการจำเป็นต้องให้การสนับสนุน ทั้งในด้านมาตรการการลดภาษีหรือส่งเสริมทางด้านสินเชื่อแก่นักลงทุน ในแนวทางเดียวกับตลาดข้าวในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างในปัจจุบัน ที่ได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานของภาครัฐและองค์กรของภาคเอกชน ไม่ว่าจะเป็น กรมการค้าภายใน กระทรวงพาณิชย์ องค์กรตลาดเพื่อเกษตรกร (อตก.) ตลาดกลางสินค้าเกษตร ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ (สกส.) และธนาคารพาณิชย์ต่างๆ ซึ่งจะให้การสนับสนุนทั้งทางการเงิน ข้าราชการที่เป็นประโยชน์ประกอบการตัดสินใจแก่พ่อค้าและเกษตรกร ฯลฯ

3. จากสภาวะทางเศรษฐกิจในปัจจุบัน ตั้งแต่เริ่มไตรมาสที่ 3 ของปีงบประมาณ 2540 สภาวะทางเศรษฐกิจตกต่ำ อันเนื่องมาจากค่าเงินบาทอ่อนตัว การประกาศห้ามสถาบันการเงินบางแห่งดำเนินกิจการ รวมทั้งการปรับอัตราภาษีเพิ่มขึ้น ฯลฯ ทำให้เศรษฐกิจของประเทศทรุดตัวหนักมากขึ้น จึงไม่มีผู้ใดกล้าลงทุนในกิจการด้านต่างๆ รวมทั้งการลงทุนในกิจการตลาดข้าว เนื่องจากปัญหาทางด้านสินเชื่อ ความมั่นใจในการลงทุนของภาคเอกชนลดลง ฯลฯ ซึ่งทางรัฐบาลต้องให้การสนับสนุนเป็นพิเศษ หรือลงทุนร่วมกับภาคเอกชน ให้ผู้ลงทุนมีความมั่นใจในการดำเนินกิจการ

4. ปัญหาการสู้รบกันภายในประเทศเพื่อนบ้าน ส่งผลให้การค้าชายบริเวณชายแดนต้องยุติไม่มีกำหนด เนื่องจากภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 4 จังหวัด คือ บุรีรัมย์ สุรินทร์ ศรีสะเกษ และอุบลราชธานีมีอาณาเขตติดกับประเทศกัมพูชา ที่มีปัญหาความขัดแย้งกันภายในประเทศ ทำให้ผู้ลงทุนเกิดความวิตก ไม่กล้าตัดสินใจลงทุน ซึ่งถ้าเกษตรกรรวมตัวกันเป็นชุมนุมเกษตรกร จัดตั้งตลาดข้าวในท้องถิ่น จะเป็นการช่วยลดความเสี่ยงในการตัดสินใจลงทุนแก่นักลงทุนได้ เนื่องจากเจ้าของพื้นที่เป็นผู้ดำเนินกิจการเอง ซึ่งทางรัฐบาลต้องให้การสนับสนุนทั้งทางด้านมาตรการการลดภาษีและส่งเสริมทางด้านสินเชื่อ

การศึกษาวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะเป็นเพียงแนวทางในการกำหนดที่ตั้งและโครงข่ายตลาดข้าวใน 3 ลำดับ ประกอบด้วย ตลาดข้าวในระดับภูมิภาค ตลาดข้าวในระดับท้องถิ่นและตลาดข้าวในระดับไร่นา ซึ่งผลการศึกษาที่ตั้งและโครงข่ายตลาดข้าวในระดับภูมิภาคจะอยู่ภายใต้เงื่อนไขดังนี้ คือ

-ปริมาณข้าวในพื้นที่ต้องมีมากเพียงพอที่จะส่งออกสู่ภูมิภาคอื่นๆได้ เนื่องจากตลาดข้าวภายในภูมิภาคต้องแข่งขันกับตลาดข้าวจากภูมิภาคอื่น ที่ดำเนินกิจการมานาน โดยการทำธุรกิจประเภทนี้จะต้องอาศัยความคุ้นเคย และความเชื่อถือเป็นหลัก

-ราคาข้าวอยู่ภายใต้อิทธิพลของการขนส่ง ซึ่งระยะทางจะทำให้ราคาข้าวเปลี่ยนแปลง เช่น ข้าวที่ขายในอุบลราชธานีจะมีราคาแตกต่างจากข้าวในนครราชสีมา ซึ่งจะทำให้ข้าวที่ขายในแหล่งผลิตจะมีราคาถูกกว่าข้าวที่ขายในตลาดปลายทาง

-ภายในพื้นที่จะต้องมีโรงสีขนาดใหญ่รองรับในการซื้อข้าวเพื่อแปรรูปส่งออก

-หลักประกันที่ว่า ข้าวที่ชาวนาขายในตลาดข้าวต้องได้ราคาดีกว่าข้าวที่ชาวนาขายให้กับพ่อค้าท้องถิ่น

-ต้องมีการรวมกลุ่มของเกษตรกร เพื่อประหยัดค่าขนส่งในการขนข้าวไปขายยังตลาด ซึ่งปัจจุบันตลาดข้าวในระดับภูมิภาค ยังไม่มีความจำเป็นในการจัดตั้งในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง เนื่องจากปริมาณข้าวที่เกษตรกรนำมาขายในตลาดมีปริมาณน้อย และการซื้อขายในปัจจุบันบางส่วนขายให้กับโรงสีที่มารับซื้อในไร่นา ประกอบกับข้อจำกัดในเรื่องการขนข้าวไปสู่โรงสี ทำให้ตลาดข้าวที่น่าจะมีอิทธิพลต่อเกษตรกรในปัจจุบันมากที่สุด คือ ตลาดข้าวในระดับท้องถิ่นและตลาดข้าวในระดับไร่นา เนื่องจากเกษตรกรจะสามารถใช้ประโยชน์ได้โดยตรง ประกอบกับระยะทางจากจังหวัดนครราชสีมาและกรุงเทพมหานคร รวมทั้งระยะทางจากนครราชสีมาและนครสวรรค์ไม่ห่างไกลมากนัก ทำให้ผู้ซื้อผู้ขายส่วนใหญ่จึงหันความสนใจไปที่ตลาดทั้งสองแห่งมากกว่าการติดต่อกับนครราชสีมา นอกจากนั้นแล้วโครงการร่วมมือระหว่างอนุภูมิภาคยังเป็นโครงการในอนาคต ที่อาจเกิดขึ้นได้ใน 10 ปี หรือ มากกว่า หรือน้อยกว่า ทำให้การขนส่งข้าวทางอุบลราชธานีไปสู่ภูมิภาคอื่นใดจึงเป็นเพียงโครงการในอนาคตเท่านั้น

6.3 ข้อเสนอแนะ

การศึกษาเพื่อจัดตั้งตลาดข้าวและโคจรข่ายในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ตามสภาพความเป็นจริงพบว่า การดำเนินการเพื่อจัดสร้างตลาดข้าวในแต่ละระดับจะมีข้อจำกัดหลายประการในทุกพื้นที่ดังที่ได้กล่าวในข้างต้น ซึ่งสามารถปรับปรุงแก้ไขโดยอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นประโยชน์และเป็นธรรมต่อผู้ใช้บริการและเกษตรกรในการเพิ่มรายได้เพื่อให้มีสภาพความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

1.หน่วยงานของภาครัฐและองค์กรเอกชนควรหาทางค้นคว้าและปรับปรุงประสิทธิภาพในการผลิตข้าว เพื่อเพิ่มผลผลิตข้าวสู่ตลาดข้าวให้มากขึ้น ทั้งในส่วนของ การค้นคว้าวิธีการเพาะปลูกที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ รวมทั้งค้นคว้าเทคโนโลยีสมัยใหม่ในการปรับปรุงพันธุ์ข้าว ผสมผสานกับเทคโนโลยีจากภูมิปัญญาของชาวบ้าน เช่น

- ในด้านการเพาะปลูก เนื่องจากการปลูกข้าวในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง เป็นการทำนาแบบหว่านข้าวรอน้ำฝน ซึ่งได้ผลผลิตน้อยมาก ดังนั้นถ้าเปลี่ยนวิธีการทำนา อาจทำให้เกษตรกรได้รับผลผลิตสูงขึ้น เช่น การทำนาแบบลดการไถพรวน (No-tillage) ซึ่งเป็นวิธีที่ใช้รำน้อยกว่าแต่ได้ผลผลิตเพิ่มมากขึ้น เป็นต้น

การปรับปรุงพันธุ์ข้าวที่สามารถเพิ่มผลผลิตแก่เกษตรกรมากขึ้น รวมทั้งให้คำแนะนำแก่เกษตรกรเกี่ยวกับการใช้สารเคมีเพื่อเพิ่มผลผลิต

เพิ่มโครงการชลประทานในพื้นที่ชนบทห่างไกลให้มากขึ้น เพื่อช่วยให้เกษตรกรสามารถทำนาได้ในทุกฤดู โดยอาจจะเป็นโครงการขนาดเล็กหรือขนาดกลาง ตามความเหมาะสมกับสภาพของพื้นที่

- การประดิษฐ์เครื่องทุ่นแรงอย่างง่ายเพื่อช่วยในการทำนา โดยอาศัยภูมิปัญญาของชาวบ้าน

๔๔๔

2.ควรส่งเสริมการจัดตั้งตลาดข้าวในระดับไร่นา ซึ่งตั้งอยู่ในบริเวณหมู่บ้านต่าง ๆ ขนาดของตลาดจะเล็กกว่าตลาดข้าวในระดับท้องถิ่น มีขอบเขตการให้บริการในบริเวณประมาณ 1 - 2 หมู่บ้าน ในการจัดตั้งจะเน้นที่การรวมกลุ่มของเกษตรกร เนื่องจากตลาดมีขนาดเล็ก ผู้ที่กล้าตัดสินใจลงทุนส่วนใหญ่จะเป็นคนในท้องถิ่นเท่านั้น ซึ่งการซื้อขายข้าวจะอาศัยการปันส่วน คือ นำข้าวมารวมกันแบ่งเป็นสองส่วน ส่วนหนึ่งขายให้กับโรงสีในท้องถิ่น และอีกส่วนหนึ่งจะขายต่อไปสู่ตลาดที่มีระดับใหญ่กว่า แต่เนื่องจากตลาดข้าวในระดับไร่นามีขนาดเล็ก ซึ่งการปลูกข้าวจะให้ผลผลิตในช่วงหนึ่งของแต่ละปีเท่านั้น ดังนั้นในช่วงปิดตลาด จึงควรมีการซื้อขายผลผลิตทางการเกษตรอื่น ๆ ในแต่ละพื้นที่แทน ซึ่งจะ

ช่วยให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มมากขึ้น มีการซื้อขายข้าวในราคาที่เป็นธรรม และเกษตรกรได้ออกแรงเพื่อ
การเพาะปลูกตลอดทั้งปี

3. การเสนอแนะตลาดข้าวในรูปของตลาดอเนกประสงค์ เพื่อค้ำค่าในการลงทุน โดย
ช่วงฤดูการทำนาจะเปิดตลาดเพื่อการซื้อขายข้าว พอถึงช่วงปิดตลาด จะส่งเสริมการซื้อขายสินค้า
เกษตรอื่นๆ

4. ภาครัฐบาลควรกำหนดมาตรการสนับสนุนและลดภาษีแก่ผู้ลงทุน เพื่อดึงดูดเอกชน
หรือกลุ่มเกษตรกรมีกำลังในการลงทุนมากขึ้น มาตรการดังกล่าวเช่น มาตรการด้านสินเชื่อ จากธนาคาร
แห่งประเทศไทยให้การช่วยเหลือผู้ค้าข้าวเปลือก รวมทั้งลดภาษีแก่นักลงทุน ฯลฯ

5. ส่งเสริมอุตสาหกรรมแปรรูปสินค้าเกษตรที่เกี่ยวกับผลผลิตข้าวในพื้นที่ พร้อมทั้ง
อุตสาหกรรมต่อเนื่องอื่นๆ เพื่อรองรับผลผลิตในพื้นที่และส่งเสริมการจ้างงานในชนบท เพื่อให้เกษตรกร
มีรายได้เพียงพอต่อการดำรงชีพ

จากข้อเสนอแนะที่กล่าวมาทั้งหมดจะสามารถช่วยให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มมากขึ้น เพื่อ
ปรับสภาพชีวิตความเป็นอยู่ให้ดีขึ้น ในส่วนของผู้ประกอบการตลาดข้าว นอกจากมาตรการที่ได้รับ
การสนับสนุนจากภาครัฐแล้ว สิ่งที่จะช่วยเสริมให้ตลาดข้าวประสบความสำเร็จจากการมีผู้มาใช้บริการ
มากขึ้น คือ การให้บริการลูกค้า มีอุปกรณ์ในการตรวจสอบครบ และที่สำคัญที่สุด คือ ความซื่อสัตย์
และยุติธรรม ซึ่งจะช่วยให้ดึงดูดให้มีผู้เข้ามาใช้บริการมากขึ้น

6.4 ประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษา

จากการศึกษาแนวทางในการพัฒนาที่ตั้งและโครงข่ายตลาดข้าวในภาคตะวันออกเฉียง
เหนือตอนล่าง โดยการศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องจากทฤษฎีแหล่งที่ตั้งและงานวิจัยของหน่วยงานภาครัฐ
และภาคเอกชน ก่อนนำมาลำดับความสำคัญของปัจจัยตามความต้องการของกลุ่มผู้เกี่ยวข้องกับตลาด
ข้าวในพื้นที่ จะทำให้สามารถกำหนดที่ตั้งตลาดข้าวที่เหมาะสมตามความพอใจของกลุ่มผู้ใช้บริการที่อยู่
ในพื้นที่ ซึ่งผู้ตัดสินใจลงทุนจัดตั้งตลาดข้าวระดับต่างๆในพื้นที่จะลดความเสี่ยงในการลงทุนมาก เนื่อง
จากที่ตั้งถูกกำหนดโดยกลุ่มคนในพื้นที่เอง โดยตลาดข้าวระดับต่างๆจะมีความเหมาะสมต่อพื้นที่แต่ละ
พื้นที่ต่างกัน ทำให้เป็นการง่ายต่อผู้ตัดสินใจว่าจะลงทุนจัดตั้งตลาดข้าวระดับใดในพื้นที่ใด ซึ่งวิธีการนี้
สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการกำหนดที่ตั้งและโครงข่ายของกิจการประเภทต่างๆในภูมิภาคอื่นได้ เมื่อ
มีการลงทุนในพื้นที่มากขึ้น ผลที่ตามมา คือ จะช่วยพัฒนาโครงข่ายด้านการคมนาคม การสื่อสาร การ
บริการขั้นพื้นฐาน ฯลฯ ซึ่งจะช่วยให้กลุ่มประชากรในพื้นที่ ได้พัฒนาสภาพชีวิตความเป็นอยู่ ซึ่งเป็นแนว
ทางในการกระจายความเจริญสู่ภูมิภาคอีกทางหนึ่ง

โดยการศึกษานี้เป็นเพียงแนวทางการพัฒนาเพื่อกำหนดที่ตั้งและโครงข่ายตลาดข้าวในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างเท่านั้น ซึ่งผลการศึกษาจะเป็นจริงก็ต่อเมื่อต้องมีการศึกษาเปรียบเทียบประโยชน์ที่เกษตรกรจะได้รับอย่างแท้จริงจากการขายข้าวให้กับตลาดกลางกับกระบวนการหมุนเวียนของข้าวในปัจจุบันที่เกษตรกรขายข้าวให้กับพ่อค้าคนกลางหรือโรงสีที่มารับถึงไร่นา ปริมาณข้าวที่มีการซื้อขายอย่างแท้จริงในปัจจุบันทั้งที่ผ่านระบบตลาดกลางและไม่ผ่านระบบตลาดกลาง ราคาข้าวที่เกษตรกรได้รับอย่างแท้จริง รวมทั้งความสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้านที่จะส่งผลต่อการซื้อขายข้าวต่อไปในอนาคต เป็นต้น ซึ่งข้อมูลเหล่านี้จะชี้ให้เห็นถึงความจำเป็นของตลาดข้าวซึ่งเหมาะสมต่อการลงทุนในพื้นที่ได้อย่างไรในอนาคต

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย